Архівний № 1002
Опис № 22
Фонд № Р-7641

Управління СБУ
по Сумській області

Фильтрационное

ДЕЛО № 25400

Горбачева
Мария
Павловна

Начато 30 сентября 1946 г
Окончено 29 июня 1955 г
На 9 листах

Архівний відділ
Сумської області
Фонд № Р-7641
Опис № 22
Архівний № 1002

Управление МВД по Сум. о

...стоську Крайну на „конференції чотирьох“

Кролевецкое РО МВД

...ка делегація вважає, ...Раді Міністрів Закор... ...рав матеріали, історія ...а, нарешті, саме гео... ...оложення показують, ...є центром всього краю, ...Юлійської Крайни. До... ...а не можна розглядати ...ю всієї території Юлій... ...айни. Не можна Трієст ...и від Юлійської Крайни— ...голову від тіла.

...талії Трієст—лише один ...в, бо в Італії є більш ве... ...ти. Для Італії Трієст, на... ...—військова база і плац... ...поширення свого вили... ...илегле слов'янське і хор... ...населення, що само по ...небезпеку з точки зо... ...есів забезпечення міцно... ...в майбутньому.

...я Югославії Трієст—голов... ...і навіть єдиний порт, який ...державне значення. Відірва... ...рієст від Юлійської Крайни ...ть позбавити Югославію ...великого порту і разом ...оставити сам Трієст в ...ще, коли він буде позбав... ...ови для дальшого при... ...звитку і піднесення. ...ю ж, що більш, ніж за ...період приналежності ...ієст так і не досяг та... ...ів вантажообігу, які ...ще в 1913 році. Це по... ...ься тим, що Італія була ...влена насамперед в розвит... ...ших своїх портів—тієї ж ...ції, але не Трієста. Не може ...и сумніву, що з переходом ...Югославії Трієсту забезпечені ...льш сприятливі умови для ...озвитку як порту, як тор... ...мислового центру для ...краю.

...ська делегація зазначила, ...собою зрозуміло, інтереси ...громадян союзних дер... ...инні бути повністю збере... ...и переході Трієста до Юго... ...На думку радянських деле... ...це питання вимагає спе... ...ої уваги Ради Міністрів ...донних Справ. З другого ...як це відзначила радянська ...ація, буде правильним в ...х питаннях, що розглядають... ...адою Міністрів Закордонних ...в, які стосуються італій... ...ських інтересів, піти назустріч ...Італії.

...оворячи про рекомендації, ...одані американськими, англій...ря, а нерідко він віддалений всього в 5—8 кілометрів від моря,—і все ж пропозиціями цих експертів все західне узбережжя Адріатичного моря відрізається від Юлійської Крайни, яка передається Югославії, якій по всій лінії з півночі на південь закривається доступ до моря. Несправедливість такого защемлення Югославії очевидна і справді немає прецедентів.

Це пропонується зробити всупереч національній єдності корінного населення Юлійської Крайни, всупереч економічним інтересам як східної, так і західної частини краю і всупереч географічному положенню краю. Бо таке відокремлення західної частини Юлійської Крайни визначає відрізання західних районів від витоків річки і джерел води, які знаходяться на схід від кордону, що пропонується, відрізання міст західної частини території від сільських районів на сході, без чого не можуть ці міста існувати, і таке інше.

Як це заявила радянська делегація, відрізати всю приморську смугу Юлійської Крайни від всієї решти Юлійської Крайни можна, очевидно, лише в тому разі, якщо хтось хотів покарати Югославію і її словенсько-хорватське населення. Інакше, як в покарання не можна зробити таку пропозицію. Її не можна виправдати.

Тому рекомендації всіх експертів, за пропозиціями яких нова лінія югославсько - італійського кордону відріже все населення цієї частини Югославії від моря, не можна визнати ні обгрунтованими, ні справедливими.

Говорячи про виступ 3 травня італійського прем'єр-міністра, радянська делегація відзначила, що претензії п. де Гаспері ледве не на більшу частину Юлійської Крайни, а також на Фіуме, Зара, острів Керсо та інші свідчать про те, які живучі експансіоністські прагнення.

Наведені ж де Гаспері цифри про італійців, які лишаються в Югославії при проведенні тих або інших запропонованих експертами ліній кордону, не знаходять підтвердження даних, що є, і не можуть послужити в захист зроблених ним висновків.

Радянська делегація приходить до таких висновків: радянська делегація висловлюється за те, щоб задовольнити подані Раді Міністрів Закордонних Справ національні претензії Югославії, за які переконливо висловлювався на засіданні Ради заступник югославського прем'єр-міністра п. Кардель, вважаючи їх обгрунтованими і такими, що дають можливість покінчити з історичною несправедливістю щодо південних слов'ян.

Як це підкреслила радянська делегація, можна бути впевненим, що при такому розв'язанні питання про італо-югославський кордон буде створена хороша база для розвитку міцних дружніх відносин між Італією та Югославією, бо відпадає грунт для тертя між ними.

Таке розв'язання питання про Юлійську Крайну і зокрема, про Трієст в інтересах всіх держав, що близько розташовані, які найбільш зацікавлені в порті Трієст, а саме—в інтересах Чехословаччини, Угорщини, Австрії, Румунії, Польщі та інших. Відомо, що уряди Чехословаччини і Польщі уже висловилися за те, щоб Трієст був переданий Югославії.

Радянська делегація зазначила, що таке рішення відповідає інтересам встановлення міцного миру, бо ліквідує один з досить небезпечних плацдармів для імперіалістичної агресії, спрямованої проти слов'янських народів.

Це рішення допоможе покінчити з загарбницькими планами, з якими італійський фашизм виступав на Балканах.

При розв'язанні питання про югославсько-італійський кордон, на думку радянської делегації, Рада Міністрів Закордонних Справ повинна, нарешті, пам'ятати про те, що зараз розглядаються національні претензії славного союзника, який вів героїчну боротьбу за своє національне життя і свободу, який не шкодував своїх сил у боротьбі з спільними ворогами, який приніс найтяжчі жертви в цій великій боротьбі.

Приймаючи рішення по поставленому Югославією питанню, Рада повинна віддати належне героїчному союзникові—югославському народові—і піти назустріч його справедливим побажанням.

Дело № Репортажа Марія Павловна

Горбачево

Архив № 25400

До кінця викорчувати фашиз
суворо покарати гітл

ТАБІР СМЕРТІ В ЗАГАНІ

На власні очі

Зараз, коли в Нюрнбергу судять головних німецьких воєнних злочинців—Герінга, Гесса і к-о, що залили Європу кров'ю ні в чому неповинних людей і що стільки горя принесли нашому радянському народові, мені хочеться хоча б коротко розповісти сумчанам про „табір смерті" в 150 кілометрах від Берліна, у м. Загані, в колишньому лігві фашистського звіра.

Подібних таборів було створено дуже багато. Ми їх зустрічали майже в кожному місті Німеччини, і вони були не стільки місцем, де зосереджувалась дешева робоча сила, скільки місцем знищення непокірних гітлерівцям людей, особливо громадян Радянського Союзу.

Тікали гітлерівці з цього табору так швидко, що не встигли навіть, хоча б частково, замести свої сліди. Тільки один барак згорів, та й то не зовсім. А табір смерті залишився таким, як і був.

...Ось цей табір перед нами. Він займає площу приблизно в два квадратних кілометри, густо обнесений дротяною стіною в три ряди, висотою в два з половиною метри. Дротом проходив електричний струм високої напруги. Кругом густо вартові вишки, що освічувались великими електричними лампами та прожекторами. Хто попадав за цей дріт, тому вирватися живим звідси не доводилося.

В таборі є спеціальні місця, теж обнесені дротом, для французів, італійців, англійців, американців. У ньому перебували знедолені гітлерівцями представники народів усього світу. Мороз по тілу проходить, коли ми оглядаємо табір. Всюди дріт і дріт.

На площі розташовано більше сотні чорних і похмурих присадкуватих бараків—готових домовин. Заходимо в барак. Тут жили військовополонені французи.

На підлозі—бруд, мокротиння. Затхле повітря, хоча вже весна надворі.

А на стінах ламаною російською мовою крейдою, а то просто різноманітною фарбою чи вугіллям, слова привіту Червоній Армії, товаришу Сталіну: „Віват, Сталін!", „Ожидаем освобождения", „До скорой встречи, товарищи!"

Видно, чули знедолені гуркіт гармат Червоної Армії і з замиранням в серцях чекали її приходу...

Заходимо в бараки, де страждали наші радянські люди. Камінь—і той заридав би, дивлячись на страхітливу картину умов, в яких перебували наші брати, сестри та батьки.

Деякий час стоїмо мовчки, низько схиливши голови. Нема слів, щоб висловити обурення і ненависть. Чути, як десятки товаришів, пошепки повторюють: „кати!", „людожери!"..

Темно в бараці, морок. Стіни мокрі, цегляні, стелі зовсім немає, підлога цементова.

В бараці, як після погрому. Видно, гітлерівці наказали знедоленим швидко залишити і ці убогі житла. Всюди валяється гниле лушпиння з картоплі, так тяжко роздобуте полоненими для їжі. Нічого не потрібно було їм, коли вони вирушали звідси в останню путь.

А на дверях великими літерами написано: „25 лютого 1945 року більше 9 тисяч російських полонених вигнано звідси в невідомому напрямі".

Поволі обходимо і оглядаємо барак. Всюди валяються саморобні протези: багато навіть калік привезли гітлерівці сюди на страту. Ось на стіні розпачливий напис: „Я був щасливий д... Мав жінку і двох дітей. Те... я каліка, хворію на сухоти кожним днем чекаю смерті. платіть за мене німцям!"

„Я, громадянин слободи Лі... ка, —написано поруч,—Лівенс... сільради, Микитівського рай... Воронізької області, Яким... Пилип Андрійович попав в... ляту Німеччину 2 липня ... року".

„Максімов Іван Костянтин... народився в Новосибірськ... краї...".

І багато інших написів, ... розповідають про трагічне ж... наших людей.

Над кожним полоненим зав... тут висіла смерть. Його міг ... ти, повісити всякий гітлерів... для своєї забави, чи для заб... п'яної есесівської юрби.

Вішали тут же серед пло... щоб усі бачили і тремтіли. ... мертвих відвозили недалеко ... ліс і там складали в ... заранї ... копані широкі та довгі я... Навіть не закопували. Тіл... злегка прикидали сосновими ... ками. Ось тут недалеко, всь... 500 метрів звідси, перша яма ... якій було прикрито сосно... гіллям 9 тисяч трупів ... російськ... полонених. Це ж наші лю... брати, батьки! В кількох я... закопано до 90 тисяч ... трупів.

Коли повертались в ... ону ... тину, всюди дорогами грим... важкі танки, готуючи остан... штурм кривавого Берліна. В ... хвилини кожен з нас відчу... себе особливо щасливим, горд... за те, що творить велику іс... ричну справу, знищує найлю... шого ворога людства, за що ... куватимуть покоління.

Ф. Кириченко

Кров і сльози кличуть до помсти

Це було глибокої осені 1941 року. Гітлерівці оголосили по місту Ромни, що німецьким ко...дуванням буде організов... ве...

дягали і до напівсмерті били прикладами. Потім 70 автоматників за знаком офіцера стали розстрілювати свої жертви тільки

Біля 5 тисяч у...нано в німецьке рабство.

Висаджено в повітря і спалено

2

Протокол допроса

30 сентября 1946 г. г. Кролевец

Я, П/о Уполном. Кролевецкого РОМГБ Ст. лейтенант Шустов допросил репатриантку из Германии Горбачеву Марию Павловну, 1925 года рождения, уражена и нетелница г. Кролевец Сумской обл. из рабочих, украинка, б/п, образование 7 кл., не судима, гр-на СССР. Работает в Госпитале-Санаторий пом. зов. клуба.

Об ответственности за дачу ложных показаний предупреждена по ст. 89 УК УССР.

Горбачова

Вопрос: Когда и при каких обстоятельствах Вы выезжали в Германию, где там проживали и чем занимались?

Ответ: В Германию я выезжала в июле 1942 года под силой оружия полицейского Дули Ермолая, который меня забрал прямо с квартиры. Проживала все время в г. Радолоруцем, работала в швейной фабрике.

Вопрос: За время нахождения в Германии Вы со стороны немецких карательных органов каким-либо репрессиям подвергались? Если подвергались, то каким, когда и за что?

Ответ: За время проживания в Германии я, со стороны немецких карательных органов, ни каким репрессиям не подвергалась.

Вопрос: Когда и кем Вы были освобождены и проходили ли фильтрацию?

Ответ: Освобождена я была 24 июня 1946 года французскими войсками, у которых я пришла 4 месяца, где я ничего не делала. Допросам со стороны французских властей я никаким не подвергалась.

Фильтрацию я проходила в г. Шацкен (Венгрия)

Горбачова

где мне выдавали удостоверение на право проезда на Украину

Вопрос: Что можете добавить к своим показаниям?

Ответ: Добавить к своим показаниям ничего не могу. Записано с моих слов правильно и вслух мне прочитано.

Горбачова

Допросил: ст. л-т [signature]

УРСР

КРОЛЕВЕЦЬКА
МІСЬКА РАДА
ДЕПУТАТІВ ТРУДЯЩИХСЯ
(Сумської області)

1/XI 6

№ 21

м. Кролевец

Справка - характеристика
Выдана Исполкомом Город
ского Совета Депутатов тру-
дящихся Кролевецкому
РОМГБ, в том что гр-ка
Горбачева Мария Павлов-
на год рождения 1925 года,
по социальному положению из
семьи рабочего. В период
временной немецкой оккупации
проживала в г. Кролевце без отлуч-
ек. Убыла в Германию в
1942 году в июле месяце, добровольно
или насильно Горсовет сведений не
имеет. Прибыла с Германии в 1945 г.

В настоящее время работает в госпитале-санатории чернорабочей, что и удостоверяется

Предгорсовета Назарин

Секретарь [illegible]

РЕГИСТРАЦИОННЫЙ ЛИСТ

на прошедшего регистрацию в лагере № 301 или СПП № ..... (ненужное зачеркнуть),
дислоцирующемся в населенном пункте

г. Шопрон Венгрия

1. Фамилия, имя, отчество Горбачева Мария Павловна
2. Год и место рождения 1925 г. Сумская обл., г. Кролевец пер. Толстого 45
3. Национальность Укр.
4. Образование 7 классов
5. Специальность Нет
6. Последнее постоянное местожительство и работа на территории СССР (для военнослужащих указывается наименование воинской части) г. Кролевец работала по хозяйству.
7. Состоял ли в ВКП(б) или ВЛКСМ не состояла
8. Почему оказался на территории другого государства В 1942 г. 26/VII насильно увезли в Германию на работу.
9. Подвергался ли арестам, задержаниям, допросам, штрафам со стороны немецких властей (когда, где и за что) Штрафовалась за не ношение О.С.Т.а в 1943-44 г. в г. Радольфцель
10. Содержался ли в спецлагерях противника и что там делал (указать наименование лагеря и адрес) Не содержалась
11. Проходил ли службу в немецкой армии, полиции, отрядах, воинских частях, госпиталях, строительных и иных батальонах, создававшихся противником; служил ли в немецких учреждениях, предприятиях, организациях (каких, в качестве кого) Работала на трикотажной ф-ке в г. Радольфцель

Освобождена союзн. войск 26/IV-1945 г

12. Какие отобраны документы при регистрации Рабочая карта

13. Где проживают близкие родственники, кто именно (указать точный адрес)

Отец, мать, брат и 3 сестры — живут в г. Кролевец

14. Куда следует на постоянное жительство Сумская обл., г. Кролевец.

пер. Толстого

Правильность данных мною сведений подтверждаю: Горбачова
(подпись)

Регистрационный лист заполнил о/у л-т [illegible]

Регистрационный лист проверил — о/у мол. л-т [illegible]

Председатель Регистрационной комиссии НКВД СССР [illegible]
(подпись)

Удостоверение о направлении на постоянное местожительство

получил
(подпись регистрируемого)

Убыл из лагеря « » 1945 года.

Arbeitskarte für **aus den besetzten Ostgebieten** Arbeitskräfte

aus

Kennzeichenpflichtig

5

linker Zeigefinger

Raum für Fingerabdruck

rechter Zeigefinger

20/00 - VII. 43 - 493-0/1637 **AK. Ausl. 213**

Jnhaber darf Arbeitsort ohne polizeiliche Genehmigung nicht verlassen.

Horbatschowa Maria

(Eigenhändige Unterschrift des Inhabers)

A/Gr/B.

Arbeitskarte — Befreiungsschein*)

Gültig bis auf weiteres. Widerruf vorbehalten

Familienname: Horbatschowa

Vor(Ruf-)name: Maria

Geburtsname bei Frauen: _____

Geboren am 30.5.1925 in Krolewez

männlich, weibl. ledig, verh., verw., gesch.

Staatsangehörigkeit: ungekl. (Ostarbeiter)

Volkszugehörigkeit: _____

Herkunftsland (eingereist aus): besetzte Ostgebiete

Heimatort: Krolowez

Kreis: Summy

Wohnhaft: _____

(bei Ausstellg. d. Befr.Sch.)
Beschäftigt als: Hilfsarbeiterin

Arbeitsbuch-Nr.: A 340/Ra 00012

Arbeitsstelle: J. Schiesser A.G.

Radolfzell Kr. Konstanz

seit 8.7.42

Trpt-Nr.: Im Inl. seit 8.7.42

Ausgestellt am 29.9. 1944

(Dienstsiegel)

Arbeitsamt
Konstanz

*) Dem ausländischen Arbeiter/Angestellten auszuhändigen!

Diese Arbeitskarte gilt als Passersatz im Sinne des § 36 der Passbekanntmachung vom 7. 6. 32 (RGBl. I Seite 257).

Diese Arbeitskarte berechtigt nur zur Arbeit bei dem genannten Betriebsführer und wird beim Verlassen dieses Arbeitsplatzes ungültig.

Ця карта праці управнює до праці тільки у названого провідника закладу і тратить важність, коли покинути те місце праці.

Niniejsza karta pracy uprawnia do pracy tylko u wymienionego pracodawcy i traci ważność po opuszczeniu tego miejsca pracy.

Настоящая рабочая карточка дает право на работу только у поименованного работодателя и теряет силу с оставлением этого места работы.

Raum für Eintragungen des Wirtschaftsamts

Raum für Vermerke des Arbeitsamts

7

СПРАВКА

Кролевецкое РО МВД и МГБ на проверяемую /ро/ Горбачеву Марию Павловну 1925 г. рож. года рождения, уроженку /ца/ г. Кролевец Сумской области компрматериалами не располагает.

НАЧ. КРОЛЕВЕЦКОГО РО МВД
майор /ЕРЕМИН/

НАЧ. КРОЛЕВЕЦКОГО РО МГБ
СТ. ЛЕЙТЕНАНТ /БЕЛОЗЕРЦЕВ/

8

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

«15 января месяца 1949 г. из материалов проверочно-фильтрационного дела видно, что гр. Горбачева Мария павловна в июне м-це 1942 г. насильно была угнана на работы в германию где и находилась по май м-ць 1945 г.

РЕШЕНИЕ: считать фильтрацию прошедшим полностью. Дело направить для хранения в архиве 1-го спецотдела УМВД Сум. обл.

предсфильтр. комиссии	НАЧ. КРОЛЕВЕЦКОГО РО МВД МАЙОР [signature] /ЕРЕМЕН/
члены комиссии	НАЧ. КРОЛЕВЕЦКОГО РО МГБ ст. лейтенант [signature] /БЕЛОЗЕРЦ
	ЗАМ. НАЧ. КРОЛЕВЕЦКОГО РО МВД ст. лейт. милиции [signature] /БРЕЗА

Архивное ф-д № 25400
пересмотрено в соответствии с приказом КГБ при СМ СССР № 00750
и оставлено для дальнейшего хранения в архиве в [illegible] фонде
как: наход. во Франц. окк. зоне

с отражением на оперативно-справочном учете.

Пересмотрел (Давидов)

Согласны:

Начальник отделения (_____)

Нач. отд. УКГБ при СМ УССР по Сумской обл. (_____)

Зам. Ник. [illegible]

29.VI 1956 г.

Архив 25400

9

1. Фам. Горбачева

2. Имя Мария

3. Отч. Павловны

4. Год рожд. 1925 5. Место рожд. Сумская обл., г. Кролевич. переул. Толстого №5

6. Точное местожительство (адрес) до оккупации или до призыва в Красную Армию Сумская обл. г. Кролевич. пер. Толстого №5

7. Проф. (спец.) нет

8. Парт. — 9. Нац. Укр. 10. Гражд. СССР

11. За границей был с 26/VI 1943 по 26/IV 1945.

12. В каких странах проживал и что делал:

Германия

Работала на трикотажной фа-ке в г. Радольфцель

(фамилия, составившего карточку)

Корнеев

Точный адрес фильтрационного пункта

Село / Город Лагер 301

Область Шапрон

Республ. Венгрия

фильтрацию прошел

с 21/VIII 1945 г.

по 27/VIII 1945 г.

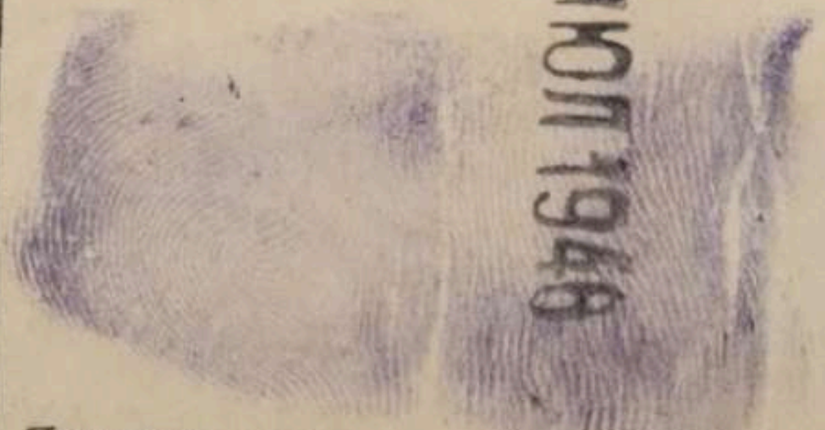

Дактилооттиск указательного пальца правой руки

а) Решение фильтрац. комиссии: .....

.....

.....

.....

б) выбыл ..... 19 г. Сумская об. г. Кролевецкий

направлен (указать точный адрес куда

нар. Толстого.

выбыл на жительство: село, город, район, область, республика или направлен в какой

лагерь, тюрьму)

.....

в) Личное дело направлено « » ..... 194 г. при № .....

в .....
(точное название органа НКВД—НКГБ)

.....

г) Разные отметки .....

.....

.....

ЗАВЕРИТЕЛЬНАЯ НАДПИСЬ

В данном деле пронумеровано 9 листов

(девять)

«27» XI 1992 г.

Должность

Подпись

ЗАВЕРИТЕЛЬНАЯ ПОДПИСЬ

В данном деле пронумеровано 9 листов

девять

11 01 93 г.

Должность архив. 1 кат.

Подпись

Перевірено 19.10.2026

Арт 1-С-3803-1